

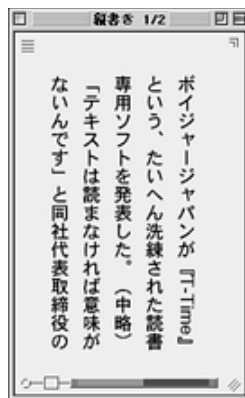
A szöveg értelmetlen, ha olvashatatlan

Mivel a számítógépet a latin ábécét használó nemzetek fejlesztették, nem túlságosan idegenkedünk, ha olyan szöveget olvasunk képernyőnkön, amit ilyen típusú ábécével írtak. Ám teljesen más a helyzet a japán szöveg esetén. A számítógép hatalmas akadályokat gördít a japán olvasó elé, megkeserítve a képernyőről való olvasás műveletét.

A Voyager Japan Inc. 1998 júliusában jelentette be a T-Time nevű, meglehetősen bonyolult, japán szövegek olvasására tervezett programját. Négy évvel azelőtt a Voyager Japan teljesen átdolgozott egy elektronikuskönyv-készítést segítő programot a japán felhasználók számára (az Expanded Book Toolkitet, amit a cég New York-i testvére, a Voyager Co. fejlesztett). A munka tapasztalatai arra a felismerésre vezették a céget, hogy az elektronikus könyvek készítésére alkalmas eszközökön túl szükség van valamire, ami az egyszerű szöveget azonnal olvasható elektronikus lapokká konvertálja.

Hagino Masaaki, a Voyager Japan elnöke szerint „A szöveg értelmetlen, ha olvashatatlan. A szoftverfejlesztők mégis az új információk létrehozására összpontosítanak, tehát kevés olyan program van, amit az információk használatára terveztek. Hatalmas mennyiségű szöveges információt szerezhetünk az internetről. De hogyan használjuk ezt a sok adatot? Ha az az egyetlen lehetőségünk, hogy a hagyományba kapaszkodunk, túl sok időt töltve olyan elektronikus könyvek készítésével, amelyek nyomtatott társaikra hasonlítanak, akkor a rendes olvasásra alkalmatlan terméket fogunk kapni.”

Ha a T-Time-ot TXT vagy HTML olvasására használjuk (a program az említett formátumokon túl PDF-megjelenítésre is képes – *a ford.*), az a szöveget másodpercek alatt „könyvvé” tördeli. Görgetés nélkül lapozhatunk, beállíthatjuk kedvenc betűtípusunkat, ha akarjuk, dupla vagy tripla térközöt használhatunk. Amikor végeztünk a beállításokkal, és elmentjük a fájlt, egy elektronikus könyvet hozunk létre, ami akár terjeszthető is.

Munkában a T-Time

De ahogy azt Hagino említette, a program célja nem az elektronikus könyvek készítése (új információ létrehozása), hanem a szövegek használata. Ez az, amire mindenkinek szüksége van: a nagy mennyiségű szöveg könnyű és élvezetes olvasásának lehetőségére. Ezért a Voyager Japan-nél végül minden haszontalan funkciót kihagytak a programból, csak a címkézési és jegyzetelési lehetőség, illetve a keresési funkció maradt meg, így aztán nem is foglal kétszáz kilobájtól több helyet a program.

Igazán lenyűgöző, hogy a program egyetlen kattintásra képes a horizontális szöveget vertikálissá alakítani. A japán szöveg vertikális, főlülről lefelé halad, ám egy szövegszerkesztő vagy texteditor használatakor az ember kénytelen balról jobbra haladni, mintha valamilyen európai nyelven írna. Mivel a webböngésző amerikai találmány, horizontálisan jeleníti meg a szöveget, úgy ahogyan az Egyesült Államokban írnak. Így azok az emberek, akik vertikálisan olvassák a szövegeket, regényeket, dolgozatokat, újságcikkeket gyermekkoruk óta, a képernyőn a horizontális olvasásra vannak kényszerítve. Elképzelhetjük mennyire frusztrálná a horizontális szövegekhez szokott olvasókat, ha fordulna a kocka, és mindent vertikálisan kellene elolvasniuk.

Hagino úgy véli, „a számítógépipar figyelmen kívül hagyja a monitorról olvasni szándékozót”, az ok pedig egyszerűen az, hogy „nem éri meg”. Hagino azt is elmondta, hogy „tekintélyes mennyiségű, jó minőségű kutatási anyagot, kritikát, történelmi kézikönyvet és irodalmi anyagot töltöttek már föl a világ különböző webhelyeire. Ezek legtöbbször szöveges adat. Az a töke, amit az idők során a publikációs kultúrák felhalmoztak, újabb módszerek alkalmazásával a digitális kor számára is optimális. A szöveges kultúrának hatalmas az ereje, de nincs hatással a számítástechnikai iparra. Túlságosan is célrátörő, egyenes, nem passzol a számítástechnikai iparban bevett gyakorlathoz, ahol gyakran a lehetőségek egymás utáni megvalósítása (feature after feature) a profitszerzés alapja”.

A T-Time név kétértelmű. Az első, a nyilvánvalóbb értelmezés: tea time, azaz teaidő, uzsonnaidő. A másik értelmezés arra utal, hogy „a szövegek korának kezdete rajtunk múlik” és sejtetni engedti azt is, hogy a Voyager Japan munkatársai mekkora kockázatot vállaltak a szoftver kifejlesztésével.

A cég a szellemi terméket, adatot létrehozó számítógépből olyasmit csinált, ami könnyen lehetővé teszi a létrehozott adatok fogyasztását. Ez nem volt könnyű feladat, és ha a vállalat nem is remélhet nyereséget ebből belátható időn belül, akkor az még nagyobb elismerést érdemel. A Voyager Japan termékére azonban igazán szükség volt. A T-Time eladási adatai messze felülmúltak minden várakozást, a szoftver a lehetőségek egész tárházát nyithatja meg a japán elektronikus publikálás számára.

Copyright (c) 1999, Dai Nippon Printing Co., Ltd. A szöveg eredetije *A könyv metamorfózia* című kötetben jelent meg (*Metamorphosis of the Book*, Tokyo, Dai Nippon Printing Co., 1999), szerzői a könyv szerkesztői: Muro Kenji, Nakamata Akio és Jim Vaccaro. Fordította: Karsai Róbert.